

86341. APLIKACE SOUTĚŽNÍHO PRÁVA VE SPORTOVNÍ OBLASTI

Zdroj: <http://www.epravo.cz/top/clanky/aplikace-soutezniho-prava-ve-sportovni-oblasti-86341.html> (22.11.2016)

epravo.cz

Zdroj: epravo.cz

Zvláštní povaha sportu je zakotvena v primárním právu Evropské unie. Článek 165 Smlouvy o fungování Evropské unie (SFEU) stanoví, že Unie přispívá k podpoře evropských hledisek sportu s přihlédnutím k jeho zvláštní povaze, jeho strukturám založeným na dobrovolné činnosti a jeho společenské a výchovné funkci. Z tohoto důvodu sportovní činnost jako taková nemůže podléhat stejnému právního režimu jako činnosti ostatní (ve smyslu podnikatelské, hospodářské).

Na specifičnost sportu tak lze v této souvislosti nahlížet ze dvou úhlů:[1]

- a) Specifičnost sportovních aktivit a pravidel, jako jsou například oddělené soutěže mužů a žen, omezený počet soutěžících, potřeba zaručit nejistotu, pokud jde o výsledek, a udržovat rovnováhu mezi kluby, které se účastní stejných soutěží;
- b) Specifičnost sportovních struktur, kam patří především autonomie a rozmanitost sportovních organizací, pyramidová struktura soutěží od začátečnické po nejvyšší úroveň a systémy organizované solidarity mezi různými rovinami a různými účastníky, organizace sportu na vnitrostátní úrovni a princip jedné federace pro každý sport.

Národní či mezinárodní sportovní organizace vydávají sportovní předpisy, resp. pravidla, k jejichž dodržování jsou sportovci povinni. Sportovní předpisy pak mohou ve smyslu soutěžně-právním představovat dohody či rozhodnutí podniků[2] či sdružení podniků ve smyslu ustanovení čl. 101 SFEU. Stejně tak zaujímají většinou dané sportovní organizace monopolní postavení ve svém

sportovním odvětví, a tudíž mohou zneužít dominantní postavení na relevantním trhu (trh organizace sportovních soutěží) ve smyslu čl. 102 SFEU. Tímto je tedy dán aplikační prostor evropských soutěžně-právních ustanovení i v oblasti sportu.

Již delší dobu je známo, že sportovní činnost podléhá regulaci evropského práva. V 70. letech rozhodl Evropský soudní dvůr (ESD) v několika případech[3], že komunitární právo je na sportovní oblast aplikovatelné tehdy, pokud se jedná o hospodářskou činnost[4]. Tento závěr byl následně potvrzen v tolik známém rozhodnutí *Bosman*[5]. Tato rozhodnutí se však primárně vztahovala k použití ustanovení primárních smluv týkajících se volného pohybu osob či služeb. Nicméně až v rozhodnutí *Meca Medina*[6] Evropský soudní dvůr poprvé přímo aplikoval soutěžně-právní ustanovení čl. 81 a 82[7] Smlouvy o založení Evropského společenství (SES), a to konkrétně na sportovní předpisy. V dnešní době komercializace zejména profesionálního sportu nemůže být pochyb o tom, že sport je hospodářskou činností podléhající regulaci evropského práva.

V již zmiňovaném rozhodnutí *Meca Medina* však Soud zdůraznil základní principy, které musí být vždy přítomny, aby mohlo v daném případě dojít k aplikaci soutěžně-právních ustanovení SES. Mezi ně patří (i) celkový kontext, v němž byla pravidla aplikována a jejich cíl, (ii) zda jsou jejich omezující účinky spojené s těmito cíli a (iii) zda jsou proporcionální.[8]

Metodologický rámec posuzování souladu sportovních předpisů se soutěžními ustanoveními SES uplatňovaný Komisí

V rovině nastíněné ve shora zmíněném rozhodnutí ESD *Meca Medina* posuzuje Komise EU soulad příslušných ustanovení sportovních předpisů s články 101 a 102 (SFEU) následujícím způsobem.[9]

V prvním kroku Komise zjišťuje, zda je sportovní asociace (organizace) podnikem či sdružením podniků ve smyslu článků 101 a 102 SFEU. Zde platí shora uvedené, tedy sportovní asociace je podnikem tehdy, pokud sama vykonává hospodářskou aktivitu (např. prodej vysílacích práv). Sportovní asociace je sdružením podniků tehdy, pokud její členové vykonávají hospodářskou aktivitu. Druhým krokem je posouzení, zda sportovní předpis (pravidlo) omezuje soutěž ve smyslu čl. 101 SFEU či zakládá zneužití dominantního postavení podle čl. 102 SFEU.[10] V tomto případě se uplatní shora zmíněné principy z rozsudku *Meca Medina*. Třetím krokem je určení, zda je danými předpisy ovlivněn trh mezi členskými státy. Čtvrtým a posledním krokem je posouzení, zda předpis nespadá pod výjimku uvedenou v čl. 101 odst. 3 SFEU[11].

Typy sportovních předpisů neporušujících ustanovení evropského soutěžního práva

I když nelze vyčerpávajícím způsobem stanovit, které sportovní předpisy nebudou v rozporu s články 101 a 102 SFEU, jistá vodítka poskytuje „case-law“ neboli rozhodovací praxe evropských soudů. Podle té můžeme za souladné s uvedenými soutěžními ustanoveními zpravidla považovat:[12] pravidla hry (upravující délku zápasů či počet hráčů); pravidla vztahující se k výběrovým kritériím pro sportovní soutěže; pravidla upravující složení národních týmů; antidopingové předpisy; pravidla vztahující se k přestupním obdobím. Naopak mezi pravidla, která mohou představovat porušení čl. 101 a 102 SFEU, můžeme zařadit: pravidla chránící sportovní organizaci v soutěži; pravidla upravující přestupy sportovců mezi kluby (s výjimkou přestupních období) či; pravidla upravující vedlejší sportovní profese (např. činnost hráčských agentů).

Aplikační příklad z praxe - případ FIA

Mezinárodní automobilová federace (FIA) byla v roce 1999[13] Komisí obviněna z porušení komunitárních právních předpisů, mj. také z porušení čl. 81 a 82 SES. Důvodem byl předpis FIA (konkrétně Mezinárodní sportovní řád), který zakazoval jezdcům, automobilovým výrobcům,

vlastníkům závodních okruhů atd., kteří byli držiteli licence FIA, účast na jakýchkoliv podnicích neorganizovaných FIA. Vlastníkům závodních okruhů bylo dokonce zakázáno používat okruhy na závody, které by mohly mít soutěžní povahu ve vztahu k závodům Formule 1. Takováto ustanovení byla podle Komise v rozporu s čl. 81 SES a nemohlo se ani jednat o případ výjimky dle čl. 81 odst. 3, neboť dávají FIA kontrolu nad vstupem nových soutěžitelů na trh. Komise také zaujala stanovisko, že se v tomto případě jednalo o porušení čl. 82 SES. Tento případ se nakonec však nedostal před Evropský soudní dvůr, neboť Komise se s FIA dohodla na mimosoudním vyřízení věci.[14]

Závěr

Je nezbytné poznamenat, že každý případ, resp. jeho posouzení ve vztahu k soutěžnímu právu, musí být zkoumán zcela individuálně s přihlédnutím ke shora zmíněným principům. Takovýto pohled je uplatňován také Soudním dvorem, který již ve svém rozhodnutí *Meca Medina* uvedl, že musí odmítnout takové pojetí, podle kterého určité sportovní předpisy mohou spadat mimo aplikaci čl. 81 a 82 SES, pokud jsou založeny na „purely sporting considerations“ („toliko na jejich sportovní povaze“) a nevztahují se k hospodářské činnosti jako takové. Žádné takovéto obecné pojetí nemůže obstát, a tedy v zásadě jakékoli sportovní předpisy (zpravidla s výjimkou případů uvedených výše) mohou spadat pod aplikaci čl. 101 a 102 SFEU.

[1] Bílá kniha sportu, str. 25.

[2] Pojetí podniku zahrnuje jakoukoliv entitu zapojenou do hospodářské (ekonomické) činnosti, bez ohledu na její právní formu a způsob jejího financování, viz rozsudek ESD ve věci Komise v. Itálie, C-35/96, 1998, ECR I-3851. Pojetí podniku se uplatní ve stejném smyslu jak pro článek 101, tak pro článek 102 SFEU.

[3] Rozhodnutí ESD 36/74 *Walrave and Koch v. Union Cycliste Internationale*, ECR 1974, 1405 a rozhodnutí ESD 13/76 *Donà v. Mantero*, ECR 1976.

[4] Tento pojem lze definovat s pomocí evropské judikatury, konkrétně rozhodnutí ESD 118/85 Komise v. Itálie, ECR 1987, kde se jím rozumí „jakákoliv činnost spočívající v nabízení zboží či služeb na trhu.“

[5] Rozhodnutí ESD C-415/93 *URBSFA v. Bosman* ECR 1995 I-4921.

[6] Spojené věci T-313/02 *David Meca-Medina and Igor Majcen v. Komise*, ECR 2004 II-3291 a C-519/04 P *David Meca-Medina and Igor Majcen v. Komise*, ECR 2006 I-6991.

[7] Ekvivalentními jsou články 101 a 102 v dnešní Smlouvě o fungování Evropské unie.

[8] Ve věci *Meca Medina* šlo konkrétně o antidopingové předpisy. ESD v tomto případě shledal, že cílem antidopingových předpisů je zajistit spravedlivé sportovní soutěžení s rovnými příležitostmi pro všechny sportovce, stejně tak jako ochrana zdraví sportovců a soutěžní a etické prvky sportu. Omezení uložená sportovcům antidopingovými předpisy byly ESD posouzeny jako „inherentní organizaci a řádnému chování ve sportovním prostředí“. Stejně tak soud uvedl, že takovéto předpisy jsou proporcionální.

[9] Viz Bílá kniha sportu, Příloha č. 1 Sport a evropská soutěžní pravidla. Dostupné >>> [zde](#).

[10] V první řadě je samozřejmě nezbytné zjistit, zda podnik vůbec na relevantním trhu drží dominantní postavení. Zneužitím je pak takové chování podniku v dominantním postavení, které je s to ovlivnit strukturu trhu tam, kde z důvodu přítomnosti předmětného podniku je stupeň soutěže již oslabený a které prostředky odlišnými od normálních prostředků soutěže má účinek bránící udržení stupně existující soutěže na trhu či v jejím růstu. Viz rozsudek ESD ve věci *Hoffmann La Roche and Co. AG v. Komise* 85/76 [1979] ECR 461, odst. 91.

[11] Pod výjimku může dohoda či rozhodnutí spadat tehdy, pokud (i) přispívá ke zlepšení výroby či distribuce zboží (služeb) nebo podporuje technický či ekonomický pokrok, (ii) poskytuje

spotřebitelům spravedlivý podíl na výsledném prospěchu a zároveň (iii) je nevyhnutelná k dosažení těchto cílů a (iv) nevylučuje soutěž ve vztahu k podstatné části předmětných výrobků (služeb).

[12] Viz Bílá kniha sportu, Příloha č. 1 Sport a evropská soutěžní pravidla.

[13] V roce 1999 vydala Komise v této věci Statement of Objections.

[14] V Mezinárodním sportovním řádu však zůstalo zakotveno, že pokud se držitel licence FIA zúčastní zakázaného podniku, tj. podniku, který není součástí Mezinárodního sportovního kalendáře FIA, může mu být za takové jednání příslušnou národní federací pozastavena činnost (viz. čl. 118 a 125 Mezinárodního sportovního řádu).